

СОВЕТ НОВОРУССКО-
МАМАТКОЗИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫЦ
ЯҢА РУС МӘМӘТХУЖАСЫ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

25.04.2019

с. Старое Русское Маматкозино

КАРАР

49-240

Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхужасы авыл жирлеге
территориясендә жәмәгать зиратларының эшчәнлеге тәртибен һәм жирләү
урыннарын карап totу Кагыйдәләрен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары
турында» Федераль закон, «Жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль закон,
Россия Федерациясе баш дәүләт санитар табибының № 84 28.06.2011 ел каары
белән расланган «Зиратларны, жирләү өчен билгеләнгән биналарны һәм
корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм карап totуга гигиена таләпләре»
СанПин 2.2882-11 туры китереп,

Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхужасы авыл жирлеге
карап чыгарды:

1. Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхужасы авыл жирлеге
территориясендә жәмәгать зиратларының эшчәнлеге тәртибен расларга(1нче
кушымта).
2. Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхужасы авыл жирлеге
территориясендә жирләү урыннарын карап totу кагыйдәләрен расларга(2 нче
кушымта).
3. Әлеге каарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми
порталында Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында Яңа Рус
Мәмәтхужасы авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнаштырырга.

Совет Рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы
Яңа Рус Мәмәтхужасы авыл жирлеге
Башлыгы

В.В.Никитушкин

Югары Ослан муниципаль районы
Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл жирлеге Советының
2019 елның 25 апрайльдә кабул ителгән
49-240 номерлы қарарына
№ 1 күшымта

Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл жирлеге
территориясендә жәмәгать зиратларының эшчәнлеге тәртибе.

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Жәмәгать зиратлары эшчәнлегенең әлеге тәртибе (алга таба – Тәртип) "Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнгән. "Жирләу һәм жирләу эше турында" 1996 елның 12 гыйнварындағы 8-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жирлек территориясендә һәр кешегә аның вафатыннан соң жирләу, аның ихтыяр белдеруен исәпкә алып, жирлек территориясендә гражданнар өчен әлеге Кагыйдәләр нигезендә жир биләмәсе (жәсәдләр) өчен түләүсез жир кишәрлеге бирү гарантияләнә.

1.2. Гражданнар үzlәре Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл жирлеге Башкарма комитеты белдерүе белән жирләүне оештыра.

1.3. Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл жирлеге Башкарма комитеты зиратны қарап тоту, төзекләндерү һәм төзекләндерү эшләрен башкара.

2. Жирләу тәртибе

2.1. Жирләу-кешенең жәсәден (жәсәдләрен) вафатыннан соң жирләу, аның ихтыяр белдеруен исәпкә алып, санитария һәм башка таләпләргә карши килми торган гореф-гадәтләргә туры китереп, йола гамәлләре.

2.2. Авыл жирлеге территориясендә үлгән (үлгән) мәетне құмұ жәмәгать зиратларында башкарыла:

- Иске Рус Мәмәтхұжасы авылы (православие дине)
- Татар Мәмәтхұжасы авылы(мәселман дине)
- Яңа Рус Мәмәтхұжасы авылы (православие дине)

2.3. Үлгән (вафат булған) кешене құмұ ЗАГС органныры тарафыннан бирелгән паспорт яки шәхесен раслаучы башка документны күрсәтеп бирелгән үлү турындағы танықлық нигезендә башкарыла, ул жирләүне үз өстенә алған кеше тарафыннан башкарыла.

2.4. Жәмәгать зиратларында жирләу дин, хәрби, башка гореф-гадәтләрне һәм йолаларны исәпкә алып башкарылырга мөмкин. Жәмәгать зиратларында ялғыз, туган жир биләмәләре (зоналары) аерым жир кишәрлекләре карала. Башка төр құмұ каралмаган.

2.5. Жәмәгать зиратлары территорияләрендә үлгән кешене құмұ өчен бушлай бирелә торған жир участогы құләме жирле үзидарә органы тарафыннан шул ук участокта үлгән ирнең яки яқын туганының жирләрен жирләүне гарантияләу өчен билгеләнә.

2.6. Жирләу өчен бушлай бирелә торған жирләрнең құләме:

Жир кишәрлекләре құләме

Күмелү төре	Озынлығы M	Киңлеге, M	Мәйданы кв. м
Ялғыз күмүләр	3,5	2,0	7,0
Туганнар каберлекләре	3,5	4,0	14,0
Урналар белән прах құмұ өчен	0,8	1,1	0,88
Гайлә құмүе	3,5	8,0	28,0

Ялгыз күмелгөн урыннар-жәмәгать зиратлары территориясендә үлгән (вафат булған) кешенең мәетен күмгөн вакытта ире, яқыннары, туганнары (балалары, уллыкка алынған, уллыкка алұчылар, туганнары, онықлары, бабайлары, ә билдірілген), башка туганнары, законлы вәкилләре яки үлгән (хәлак булған) мәетне күмәргө бурычлы башка заттар җирләу өчен түләүсез бирелә торған урыннар (алға табашулай ук үлгән (вафат булған) кешенең мәетен күмәргө бурычлы – җирләүнә гамәлгә ашыру бурычын үз өстенә алған зат) туганлық яисә гайлә күмү, шулай ук шәхесләре әчке эшләр органнары тарафынан билгеләнмәгән яки хатыны, яқын туганнары, яисә законлы вәкиле булмаган яисә алар җирләүнә гамәлгә ашыра алмаган гражданнар турында билгеле булмау.

Туганнарны җирләу-мәрхүмне җирләу өчен жәмәгать зиратлары территориясендә бушлай бирелә торған җирләу урыннары, шул ук урында мәетнең хатыны яки яқын туганы күмелүне гарантияләу өчен. Туган җирләу урыннары мәрхүмне җирләгендә, яғни Башкарма комитетка мөрәжәгать иткән көнне туган җирләу урыны бирү турында гариза белән бирелә.

Гайлә (туганнар) күмелгөн урыннар-өч һәм аннан күбрәк үлгән туганнарын күмү өчен. Гайлә (нәсел) җирләу урыннары мәрхүмне җирләгендә дә бирелә.

2.7. Озын яктагы каберләр арасында ара 1 метрдан да ким булмаска тиеш, кыска як буенча — 0,5 метрдан да ким булмаска тиеш. Кабернең озынлығы 2,0 м дан да ким булмаска тиеш, киңлеге — 1,0 м, тирәнлеге — 1,5 м дан да ким булмаска тиеш. Үлгән балаларны күмгөн вакытта кабернең күләме кимергө мөмкин.

3. Кабер өстендейге корылмаларны урнаштыру һәм аларны қарап тоту

3.1. Зиратларда кабер өстендей корылмалар (каберлекләр) һәм чардуганнар урнаштыру бары тик бирелгөн җирләу урыннары чикләрендә генә рөхсәт ителә. Билгеләнелә торған кабер өсте корылмалары һәм коймалар җирләу урыннары чикләре өчен чыгып торырга яки күршеләрнекенә керергәт тиеш түгел. Кабер өсте корылмаларының биеклеге 2 метрдан, койма — 1 метрдан артмаска тиеш.

3.2. Кабер өсте корылмаларында (каберлекләр) язулар, чыннан да, бу урында күмелгөн үлекләр турындағы белешмәләргә туры килергә тиеш.

3.3. Объектны билгеләнгән тәртиптә кешеләр сәламәтлегенә куркыныч тудыручи тузган дип тану очракларыннан тыш, кабер өсте корылмаларын (каберлекләрне) һәм койманы куллану сробы чикләнми.

3.4. Чоку корылмалары тәзелеш нормаларының һәм кагыйдәләрнең тиешле таләпләрен үтәп билгеләнә.

3.5. Гражданнар (оешмалар) тарафынан билгеләнгән кабер өсте корылмалары (хәйкәлләр, чәчәк түтәлләре һ.б.) аларның милке булып тора.

3.6. Авыл җирлеге Башкарма комитеты билгеләнгән кабер өсте корылмалары өчен матди жаваплылық тотмый.

3.7. Кабер өсте корылмасы, күмү өчен карау һәм күмү турында мәгълүматлар булмаганда, соңғылары законда билгеләнгән тәртиптә хужасыз дип танылырга мөмкин.

4. Зиратларның эш кагыйдәләре

4.1. Зиратлар көн саен ачык.

4.2. Зиратларда күмү көн саен 10.00 сәгатьтән 18.00 сәгатькә кадәр башкарыла.

4.3. Зират территориясендә килучеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлықны сакларга тиеш.

4.4. Зиратка килучеләр хокуклы:

- әлеге тәртип таләпләренә туры китереп хәйкәлләрне урнаштыру;
- кабер участогында чәчәкләр утырту;
- гамәлдәге законнарда каралған башка хокуклар.

4.5. Зират территориясендә килүчелөргө тыела:

— авыл жирлеге Башкарма комитетына гражданлык хәле актларын теркәү органнары тарафыннан бирелгөн үлем турында танықлыкны яисә медицина учреждениесе тарафыннан билгеләнгән рәвештәге документны күрсәтмичә күмүне үз белдекләп башкарырга;

- зиратлардагы һәйкәлләрне, җиһазларны бозарга, территорияне чүплөргө;

- яшел үсентеләрне ватарга, чәчәкләр өзөргә, веноклар җыярга;

- этләрне йөртү, йорт хайваннарын йөртү, кошлар тоту, җиләк-җимеш, гәмбә җыярга;

- грунт казу һәм төзелеш материаллары запасларын калдыру;

— бу урыннарда үз белдеге белән жирләү рәхсәт ителми. Мондый гамәлләр кылган затларга әйләнә-тирә мохиткә зыян китергән гамәлләр өчен гамәлдәге законнар чараплары кулланыла;

- зират территориясенең җәмәгать тәртибен һәм чисталыгын бозучы башка гамәлләр башкару.

4.6. Өлөгө тәртипне бозган өчен гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы.

Югары Ослан муниципаль районы
Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл җирлеге Советының
2019 елның 25 апрельдә кабул ителгән
49-240 номерлы каарына
№ 2 күшымта

Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл җирлеге территорииясендә күмү урыннарын карап totу

Кагыйдәләре

Жирләу урыннарын карап totуның әлеге Кагыйдәләре (алга таба — Кагыйдәләр) "Россия Федерациясындә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнгән. «Жирләу һәм жирләу эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындағы 8-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, авыл жирлекендә жирләу урыннарын тиешле тәртиптә totуны тәэммин итү, зиратларны карап totуга санитар һәм экологик таләпләрне үтәу максатыннан чыгып эшләнә.

1. Жир кишәрлекләрен һәм зиратларны урнаштыруга таләпләр

1.1. Зират территориясе жирләу ысулына бәйсез рәвештә функциональ зоналарга бүленә:

- керү юлы;
- күмү урыны;
- зират периметры буенча саклагыч (яшел) зона.

1.2. Күмү зонасы зиратның төп, функциональ өлеше булып тора. Жәмәгать зиратларында ялғыз күмү, туганнары күмү, гайлә күмүе һәм мемориаль корылмалар өчен жир кишәрлекләре, шулай ук шәхесләре билгеләнмәгән үлгән кешеләрне күмү өчен жир кишәрлекләре карала.

2. Күмү урыннарын жиһазлау һәм яшелләндөрү

2.1. Жирләу урыннарын яшелләндөрү һәм төзекләндөрү гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләр белән башкарылырга тиеш.

2.2. Жирләу урыннарын төзү һәм төзекләндөрү буенча барлық эшләр дә булган агачларның, қуакларның һәм үсемлек грунтларының максималь сакланышы белән башкарылырга тиеш.

3. Жирләу урыннарын totу

3.1. Авыл жирлеге территорииясендә жирләу урыннарын (зиратларны) totу авыл жирлеге Башкарма комитетына йөкләнә.

3.2. Авыл жирлеге Башкарма комитеты тәэммин итәргә тиеш:

- жир кишәрлекен күмү өчен билгеләнгән норманы үтәү;
- инженерлық жиһазларын, коймаларны, юлларны, зиратларны төзек хәлдә карап totу һәм аларны ремонтлау;
- зират территорииясендә яшелләндөрү, яшел үсентеләрне карау һәм аларны яңарту;
- зиратларны системалы жыештыру һәм чүпне вакытында чыгару;
- янғын куркынычсызлығы кагыйдәләрен үтәү;
- санитар нормаларны һәм кагыйдәләрне үтәү;
- чүп жыю өчен контейнер мәйданчыкларын төзекләндөрү;

4. Жирләу урыннарын карап totу кагыйдәләрен бозган өчен контроль һәм жаваплылык

4.1. Өлөгө кагыйдәләрнең үтәлешен тикшереп торалар:

— Авыл жирлеге Башкарма комитеты;

— Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында каралган очракларда башка хезмәтләр.

4.2. Өлөгө кагыйдәләрне бозуда, шулай ук кабердә (табут) булган әйберләрне һәм кабердә ритуаль атрибутларны урлауда гаепле затлар Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә җаваплылыкка тартыла